

Z d ů v o d ů.

Podle § 290 tr. ř. bylo přihlédnouti k tomu, že právní stanovisko nalézacího soudu není správné, resp. není opodstatněno náležitým skutkovým zjištěním v otázce kvalifikace zločinu podle § 176 II b) tr. z. Rozsudek uznává obžalovaného vinným »jako hospodářského správce«, aniž blíže vymezuje postavení obžalovaného ve službě u zaměstnavatele, k jehož škodě byl trestný čin spáchán. Jak bylo nejvyšším soudem vyloženo v rozhodnutí č. 1689 Sb. n. s., na které se poukazuje, nevztahují se ustanovení § 176 II b) a c) tr. z. na zaměstnance, jejichž služební úkony, jsouce převahou rázu intelektuálního, předpokládají vyšší průpravu a předběžné vzdělání. V podnicích hospodářských jsou takovými osobami hospodářští úředníci, tedy i hospodářský správce.

Napadený rozsudek nezjišťuje, zda obžalovaný, kterého označuje jako hospodářského správce, měl vzhledem ke svému předběžnému vzdělání (vyšší hospodářská škola, jiné školy) a vzhledem ke způsobu svého zaměstnání (vyšší služby v hospodářství nebo jen úkony povahy spíše fyzické a mechanické) postavení hospodářského úředníka nebo postavení nižší (šafáře nebo pod.) s pouhým titulem hospodářského správce. V tomto směru nutno řízení doplniti potřebným skutkovým zjištěním, při čemž se zdůrazňuje, že nezáleží na tom, jakého titulu zaměstnanec užívá, ani jaký titul mu propůjčil jeho zaměstnavatel, nýbrž jediné na tom, jaké práce zaměstnanec ve své službě skutečně vykonává a zda jejich výkon předpokládá určité vyšší předběžné vzdělání.

Ježto není bezpečně zjištěn skutkový základ správného použití § 176 II b) tr. z., resp. bylo nesprávně použito zákona v otázce kvalifikace trestného činu jako zločinu (§ 281, č. 9 a) tr. ř.), byl napadený rozsudek podle § 290 tr. ř. zrušen a nalézacímu soudu uloženo, aby v naznačeném směru řízení doplnil a znovu rozhodl.

Čís. 6051.

K § 183 tr. zák.

Peníze, které poukázal dlužník věřiteli na zbytek tržové ceny, na který mu dříve vydal směnky, poté, kdy mu věřitel oznámil, že tyto směnky, domicilované u věřitelova peněžního ústavu, indosoval dále, jsou věřiteli svěřeny za tím účelem, aby jich použil k zaplacení smének.

S hlediska trestněprávního stačí, že peníze zůstaly hospodářským vlastnictvím svěřitelovým, byť i příjemce nabyt na penězích in specie vlastnického práva smísením.

»Přivlastnění si« generické věci není protiprávní jen tehdy, měl-li pachatel stejnorodou a rovnocennou náhradu po ruce již v době své-mocné dispozice se svěřenou věcí, takže byl a je kdykoli s to, aby splnil svěřitelův příkaz.

Okolnost, že pachatel mohl dodatečně nahraditi škodu, může po případě vyloučiti zlý úmysl u »zadržení«, ne však u »přivlastnění«.

(Rozh. ze den 26. listopadu 1937, Zm I 806/37.)

Obžalovaný A. byl společníkem, obžalovaný B. prokuristou firmy A., společnost s r. o. Od této firmy, vyrábějící hudební nástroje, koupil M. výrobek v hodnotě 10.800 Kč. Po započítání vzájemné pohledávky, kterou měl za firmou A., uhrazoval M. zbytek kupní ceny tak, že vydal firmě A. na nedoplatek směnku, na niž poukazoval měsíční splátky po 500 Kč; další, prolongační směnky byly vždy sníženy o vykonané splátky a zněly na tehdy právě vyplývající nedoplatek kupní ceny. Firma A. indosovala tyto prolongační směnky na pařížskou firmu N. Když jedné soboty neměli obžalovaní peněz na výplatu dělnictva, vybrali z účtu firmy A. u spořitelny v G., na který před tím došly od M. tři splátky po 500 Kč na jeho výše označený dluh u firmy — které podle povahy věci měly býti rezervovány pro splátnost příslušné směnky, postoupené firmě N. — částku 1.500 Kč, doufajíce, že později peníze na účet vrátí. To se však nestalo, neboť firma A. se octla ve finančních nesnázích, které vyvrcholily v konkurs. **Nalézací soud** uznal obžalované vinnými přestupkem zpronevěry podle § 461 (§ 183) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaných.

Z d ů v o d ů:

Rozsudek, který v osvobozující části nabyt právní moci, napadají v odsuzující části zmatečnou stížností oba dva žalovaní a uplatňují číselně důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9 a), b), tr. ř.

Zmatečnou stížností nelze však v žádném směru přiznati oprávnění.

Neobstojí již první a hlavní výtku rozsudku činěná s hlediska zmatku § 281, č. 9 a) tr. ř., že totiž nalézací soud nesprávně vyložil pojem »svěřené věci«, nezbytné to známky skutkové podstaty přestupku zpronevěry podle § 461 (183) tr. z., kdyžť považuje za pachatele ve smyslu citovaných míst zákona i »nepřímého příjemce peněz«, který se nezachoval podle vůle nebo podle očekávání odevzdatele.

Podle ustálené judikatury sluší pokládati věc za svěřenou, byla-li svým držitelem odevzdána fakticky v moc pachatelovu, při čemž stačí, stalo-li se tak i jen v předpokladu (rozh. č. 187 Sb. n. s.), že s ní pachatel naloží jen ve smyslu odevzdatelově (rozh. č. 1296, 1307, 2487, 2871, 3437 a m. j. Sb. n. s.) a není třeba, aby se svěřením stalo přímo od osoby k osobě a může spočívat i jen v důvěře odevzdatelem k pachateli chované (rozh. č. 663 víd. sb., č. 2704, 3410, 3489 Sb. n. s.).

Nepochybil proto nalézací soud, když z formálně nezávadných skutkových zjištění o obsahu kupní smlouvy, zejména o způsobu placení zbytku kupní ceny, jakož i z toho, že o zaplacené měsíční splátky byly prolougované směnky, znějící vždy na nedoplatek, snižovány, dále ze zjištění, že obžalovaní uvědomili M. o tom, že směnky byly indoso-

vány do ciziny, takže M. věděl, že směnky jím vystavené již nejsou v rukou fy. A. a že důsledkem toho je směnečně zavázán v první řadě osobě, na níž byly směnky firmou A. indosovány, dospěl k závěru, že M. konal platy se zřejmým určením, že mají dojít tomu, kdo je dočasně ze smenek oprávněn, když M. podepsáním smenek domicilovaných u spořitelny v G. projevil vůli, že zaplatí směnečnou částku u domiciliáta ve prospěch směnečně oprávněného. Z toho, co uvedeno, plyne, že M. konal platy, tedy že složil v úvahu přicházejících 1.500 Kč v měsíčních splátkách u spořitelny v G. na běžný účet firmy A. v předpokladu, že firma, jejímž společníkem byl obžalovaný A. a jejímž prokuristou byl obžalovaný B., s uvedenou částkou naloží ve smyslu odvezdatelově, t. j. že použije této sumy k zaplacení (krytí) směnky.

Vyložil proto nalézací soud správně a v souladu s ustálenou judikaturou nejvyššího soudu pojem »svěřené věci«, když dospěl k závěru, že částka 1.500 Kč, kterou M. v třech měsíčních splátkách složil u spořitelny v G. na účet firmy A. a kterou obžalovaní vyzvedli, byl firmě svěřen ve smyslu § 183 (461) tr. z. Při tom je zcela bez významu, zda a do jaké míry M. při zaplacení splátek použil možné opatrnosti podle směnečného zákona — zmateční stížnost se tu dovolává ustanovení §§ 35, 39 —, naopak je za to míti, že čím méně použil M. opatrnosti ve svůj prospěch, tím více přichází v úvahu moment důvěry a povinnosti obžalovaných tuto důvěru neporušiti.

Na tom, že peníze, o něž jde, byly firmě A. svěřeny; nemění nic okolnost, že peníze ty, k jejichž uschování, pokud se týče poukázání byli obžalovaní povinni jen in genere, byly smíšeny s jinými penězi nesvěřenými (§ 371 obč. z.). Stačí tu s hlediska trestněprávního, že peníze zůstaly hospodářským vlastnictvím svěřitele, byť i příjemce nabyt na penězích in specie podle občanského práva vlastnictví (srov. rozh. č. 2394, 3008 Sb. n. s.; č. 4377 víd. sb. a Altmann, Komentář, I., str. 493).

Pokud zmateční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. vytýká rozsudku neúplnost, že nalézací soud nepřihlédl k tomu, že podle obsahu knih a výpisu z účtů docházely pro firmu stále částky jdoucí do tisíců a že k vrácení vybrané sumy nedošlo jen proto, že firma upadla do konkursu, že však v době uvalení konkursu bylo ještě aktivní saldo, jsou tyto zmateční stížnosti uváděné okolnosti nerozhodné pro posouzení viny obžalovaných. Nalézací soud uznal totiž obžalované vinnými, že si »přivlastnili« — nikoli, jak zmateční stížnost omylem za to má, »zadrželi« — částku 1.500 Kč. Takové svémocné, projevené vůli svěřitelově odporující opatření s věcí zastupitelnou nebylo by zpronevěrou jen tehdy, kdyby byl pachatel měl stejnorodou a rovnocennou úhradu po ruce již v době svémocného nakládání s věcí tak, že byl s to, aby kdykoli příkaz svěřitelův splnil (rozh. č. 855, 1582, 1637, 1766, 3652, 4282 Sb. n. s.). Že tato podmínka splněna nebyla, plyne ze skutkových zjištění rozsudku o tom, že v době vyzvednutí peněz bylo postavení (finanční) firmy A. nepříznivé, že tato situace se stále zhoršovala, a že právě příčinou vyzvednutí peněz byl nedostatek peněz

k výplatě mezd. Obžalovaní doznali ostatně sami, že po vybrání částky 1.500 Kč, o niž jde, zůstalo na běžném účtě firmy A. u spořitelny v G. pouze saldo ve výši 625 Kč 80 h, a zmateční stížnost připouští, že o takovém jednání (zpronevěře) by bylo lze mluvit, pokud ono saldo by bývalo nižší než 1.500 Kč. Okolnost, že pachatel měl prý možnost kdykoli d o d a t e č n ě škodu nahradit, může pak vyloučit zlý úmysl po případě ohledně zadržení, nikoli ohledně přivlastnění (rozh. č. 3899 Sb. n. s.).

Plyne proto z uvedených důvodů, že zmateční stížností zdůrazňovaná možnost dodatečné náhrady škody, nemohla by vyloučit zlý úmysl, k němuž stačí, že pachatel věděl, že porušuje dispoicí s věcí, svěřenou mu za určitým účelem, důvěru svěřitelovu. Toto vědomí protiprávnosti plyne z vlastního doznání obžalovaných, že měli představu, že vyzdvižené peníze musí vrátit.

Čís. 6052.

K § 85, písm. a) tr. zák.

Byla-li cizí věc pachatelovým činem úplně zničena, rovná se výše škody hodnotě věci před zničením.

Byla-li věc jen poškozena, rovná se výše škody majetkové újmě, dané rozdílem mezi hodnotou, jakou měla věc před poškozením, a hodnotou, jakou má po něm.

Výše nákladů na opravu věci může být jen pomůckou pro zjištění tohoto rozdílu; přihlídnouti možno však jen k nákladům potřebným k opravě, kterou se věc ve všech směrech uvede ve stejný stav, v jakém byla před poškozením.

(Rozh. ze dne 27. listopadu 1937, Zm I 912/37.)

Obžalovaný, znaje dobře místní poměry v tovární budově, v níž se nepracovalo a která byla stále uzamčena, otevřel si násilím dveře do strojovny a vnikl dovnitř. Ve strojovně poškodil parní stroj tím způsobem, že různé jeho součástky, zejména měděné trubky, násilně zulámal a část silnějších trubek klíčem odšrouboval. Měděné trubky potom kladivem roztloukl a součástky a trubky, tímto způsobem odmontované a znehodnocené, jejichž cena podle zjištění nalézacího soudu dohromady již nepřevyšovala 500 Kč, prodal obchodníku se starým železem. **Nalézací soud** uznal za to obžalovaného vinným přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. zák. a přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák.

Nejvyšší soud zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství, která napadala rozsudek nalézacího soudu jen potud, pokud byl obžalovaný namísto zažalovaného zločinu veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85, písm. a) tr. zák. uznán vinným jen přestupkem podle § 468 tr. zák.